

V U Tantovem uvodnem poročilu k XVII. zasedanju Generalne skupščine OZN najdemo besede, ki jih duhovno osvobodijo, resnično humanistični človek ponavlja v tej ali oni inačici že nekaj let, v bistvu pa je izraz neminljivega humanizma od nekdanj: »Poglaviti vzrok nasprotja na svetu je beda, osnova pravičnosti, trajnega mira je splošna blaginja človeštva. Danes ima človek v rokah sredstva da zgradi temelj sveta, ki bo prost izkoriščanja in strahu...« U Tant je povedal bistvo stvari in ga postavil vis a vis nič kaj ugodnem položaju v svetu. Skupščina OZN ima na dnevnem redu blizu 100 točk, med katerimi bodo poglavite razorožitve, prepoved nuklearnega in termoklearnega orožja, miroljubna uporaba vesolja, pomoč nerazvitim dežellam, torej poglaviti problemi v zvezi s katerimi svet ni osvobojen izkoriščanja in strahu.

Tu je stalna berlinska kriza, kakor je dejal nedavno Nehru v Parizu, najbolj neredistično obravnavano vprašanje v mednarodnih odnosih. Nekeč bo pač treba podpisati mirovno pogodbo. Ker Zahod brani, je Nemčija ostala potencialni napadalec, ki zdaj ne ti reventistično žerjavico velikega nemškega naroda. De Gaulle na priliko, je šel v München, kjer je nekeč Francija že močno sodelovala v bojnih načrtih zoper SZ. Tudi de Gaulle je govoril o sovjetski nevarnosti, ne pravi, a to pot na historično zelo kompromitiranih monakovskih tleh. Morda ni naključje, da je fašistična OAS predla svoje mreže tudi iz Nemčije in da zdaj kuje evropsko fašistično zvezo, v katero bi seveda šli tudi nemška fašistična Mlada Evropa in tirolska Volkspartei. Ali mirovna pogodba z Nemčijo ali vojna ali pa tako stanje, kakršno je zdaj, stanje hladne vojne, polno tesnobe in groze.

V Londonu se je končala konferenca 16 držav Commonwealtha, seveda tudi ne tako, kot bi bilo za stvar mira najbolje. Kaže, da bo Macmillan kljub odporu laburistov in teh 16 držav nadaljeval svoje delo v Bruslju. Gana, Nigerija, Tanganjika, Pakistan in Indija so predseem poudarile angleško integracijo z Evropo s političnih vidikov. Nehru je v Parizu, ko je z de Gaullem že koval trgovske zveze s skupnim tržiščem, ponovno pokazal na politične posledice angleškega pristopa. Pakistanski zastopnik je govoril v Londonu o novem kolonializmu, ki hoče nerazvite države potisniti na stopnjo dobaviteljev surovin, Nehru je opozoril na tisto, kar trdi SZ, da je skupno tržišče ofenzivna gospodarska zveza. Ali bo Anglija tvegala razpad Commonwealtha? Ali bo Macmillan res lahko sukal angleško krmilo v to smer?

Na Generalni skupščini se bodo dotaknili tudi vprašanja LR Kitajske. To je v zvezi tudi s stanjem v Južnem Vietnamu, v katerem bi ZDA rade izvajale tudi di Pirovo zmago nad gibanjem Vietkong in tega ne prikrivajo. Proti 25.000 guerilcem so angažirali južno vietnamski »nacionalizem«. Diemov režim in njegovi 300.000 vojakov, ki jim pomagajo 3000 ameriških oficirjev, svetovavcev, ameriško orožje in denar. ZDA tu gase požar, ki je zajel vzhodno in jugovzhodno Azijo — z bencinom. Če general Taylor ugotavlja viden napredek »nacionalnega« boja v Južnem Vietnamu, s tem se ni rečeno, da je ameriška politika zares napredovala. V tem pogledu bi bilo treba poslušati posebnega svetnika Kennedyjeve vlade za vprašanje Latinske Amerike, Afrike in Azije Chesterja Bowlesa, ki se je uprl mističnim krogom zahtevajočim vojaške akcije zoper Kubo: »Ameriška vojaška akcija proti Kubi bi v sedanjih pogojih zmanjšala vpliv ZDA in škodila ZDA v OZN«. Konec koncev od Kube do Floride ni prav nič dalj kot od raznih ameriških atomskih baz do sovjetskih meja. Toda vse kaže, da Bowlesov glas ne zaleže kaj prida. ZDA pripravljajo skupne ukrepe OAD proti Kubi in celo gospodarsko blokado proti Kubi s pomočjo NATO držav. Čeprav jim verjetno ne bo uspelo, je to vendarle dokaz, kako močan vpliv ima Pentagon na Belo hišo v Washingtonu. To kaže tudi zadeva o zmanjšani pomoči, kar za 1,4 milijarde dolarjev, pri čemer bi bili prizadeti tudi Jugoslavija in Poljska. T. O.

NAČELNE OSNOVE NOVE USTAVE

IZ REFERATA EDVARDA KARDELJA O PREDOSNUTKU NOVE USTAVE NA SKUPNEM ZASEDANJU ZVEZNE LJUDSKE SKUPŠČINE IN ZVEZNEGA ODBORA SZDL JUGOSLAVIJE.

Predosnutek nove ustave sloni na splošnih marksističnih teoretičnih postavkah o družbeni vlogi države in posebej o vlogi socialistične države v prehodnem obdobju, kot »države v odmiranju«, kakor tudi na bogatih izkušnjah socialistične prakse po Oktobrski revoluciji, zlasti pa na izkušnjah naše lastne socialistične graditve. Govorec o vlogi države, je tov. Kardelj dejal, da je država v socialistični družbi prehodnega obdobja nujno potrebna kot regulator odnosov med ljudmi na torišču proizvodnje in ekonomskih odnosov na sploh, dokler bo vladala ekonomska neenakost. Država je hkrati tudi instrument svobode in napredka, ne pa samo instrument pritiska.

Tovariš Kardelj je opozoril na praktični pomen vloge države in rekel: Od tega, ali se bo socialistična dežela orientirala v skladu s tezo o nujni potrebi po čedalje večji krepitvi države (ki je bila nekaj časa v socialističnem svetu zelo razširjena) ali v skladu z družbenim samoupravljanjem in v čimbolj demokratično obliko izglajevanja protislovij v razvoju socializma, je odvisna orientacija celotne graditve političnega sistema in organizacijskega mehanizma socialistične države.

Tisto, kar je odvisno od ljudi ali konkretno od ustave, ki naj bi jo sprejeli, je nadaljeval tov. Kardelj, ni določanje, kaj bo prej odmrlo v sistemu države in

kaj pozneje, ali kaj se bo spreminilo v obliki manjše ali večje prostovoljne aktivnosti in vsklajanja dejavnosti ljudi, ampak gre za to, da bi določili in zagotovili najugodnejše pogoje in čimbolj svobodne okvire za razvoj družbenega samoupravljanja in socialistične demokracije. V teh okvirih in vzporedno z rastočimi materialnimi in drugimi možnostmi družbene skupnosti, si bodo delovni ljudje sami ustvarili tako pravice kot obveznosti, tako svobodo kot avtoriteto.

Iz tega izvira, da mora biti tudi socialistična država prehodnega obdobja takšna država, ki ohranja ureditev, a je ne konvira, ki ščiti pridobitve revolucije, a hkrati pospešuje tudi nadaljnjo demokratično evolucijo socialistične družbe, ki usmerja gibanje na določenih področjih družbenega življenja, ne zavira pa samostojne dejavnosti posameznih činiteljev družbenega napredka, ki vsklaja določena gibanja, a jih ne uniformira, ki ureja odnose med ljudmi, a ne določa usode posameznika. Najvišji cilj socialistične države je, da na koncu koncev preneha biti instrument avtonomnih ljudi za upravljanje s stvarmi v interesu življenja in dela ter ustvarjanja vsakega posameznika, v interesu najhitrejšega materialnega napredka za vse. Ko država doseže ta cilj, dejansko preneha biti država.

Iz vseh teh razlogov predosnutek predvideva, da naša ustava ne bo samo ustava države, ampak da bo hkrati tudi specifična družbena listina, ki bo pomenila materialno podlago, politični okvir in spodbudo za čedalje širši razmah in notranji razvoj mehanizma družbenega samoupravljanja in neposredne demokracije.

Pred zaključkom

jugoslovanskih pionirskih iger 1962

Letošnja pionirska aktivnost, ki je posvečena telesni vzgoji mladih, se približuje k koncu; toda samo formalno, saj mora skrb za zdravo telesno rast mladega rodu, za najboljše delo šolske telesne vzgoje in materialno krepitev te obvezne šolske telesnovzgojne dejavnosti in končno za urejanje športnih igrišč pri šolah ostati tudi v naprej na prvem mestu delovnih programov vseh organizacij, ki skrbijo za delo z mladino.

Ko je pred kratkim okrajni odbor Jugoslovanskih pionirskih iger skupaj s predstavniki občinskih odborov (manjkali so le iz šostanjske in konjske občine) analiziral opravljeno delo, je ugotovil, da je ogromna večina pionirskih odredov izvršila program, ki ga je sprejela na začetku akcije, da pa je imelo tekmovanje za »kip kurirja Jovice« slabše uspehe, zlasti sprico komplicitnosti pa tudi zaradi zapoznatosti programa. V letu telesne vzgoje mladih so pri marsikaterih šolah uredili preprosta igrišča, ponekod celo poligone, pripravili številna tekmovanja in še druge prireditve. In kot doslej v dejavnosti Jugoslovanskih pionirskih iger, je tudi to pot vsa skrb slonele na le na prosvetnih delavcih, medtem ko so partizanška in športna društva stala ob strani, kakor da se jih ta dejavnost ne tiče. Prav tako se niso izkazali občinski odbori JPI, razen moziškega in žalskega, pa deloma tudi šentjurskega. Za zgled bi letos lahko postavili odbor v Mozirju, ki je uspešno usmerjal svo dejavnost in imel celoten pregled nad aktivnostjo pionirskih odredov. Tu, na tudi v Zalcu, je prišlo v največji meri do veljavne sodelovanja občinskega odbora JPI z občinsko zvezo za telesno kulturo; zato tudi uspehi niso izostali.

Četudi se bo delo na področju telesne vzgoje z mladino nadaljevalo ne samo letos, marveč tudi vsa naslednja leta — so na seji med drugim v tej zvezi predlagali, da naj bi sedanji občinski odbori JPI obstajali kot posebni organi pri občinskih zvezah za telesno kulturo in zlasti skrbeli za delo, ki je bilo zastavljeno v letošnjem letu — morajo pionirski odredi oceniti (po točkovnem sistemu) svojo dejavnost že do konca tega meseca. Vse te ocene morajo zbrati in urediti, pa seveda prekontrolirati, vsi občinski odbori JPI do prvega oktobra. To je tudi zadnji dan, ko mora ta poročila dobiti okrajni odbor JPI. To so roki, ki jih ni mogoče prenašati na poznejši čas. Vsaka zamuda bo imela neprijetno posledico, saj bo tako zlasti iz reneblskega tekmovanja izpadlo sleherni občinski področje, v kolikor bi se ne držalo omenjenih datumov.

Priprave na letne konference

krajevnih organizacij SZDL

V začetku oktobra se bodo v konjski občini pričele letne konference osnovnih organizacij SZDL. Teh je sedaj trinajst. Na seji predsedstva občinskega odbora SZDL so poudarili, da bodo morali v času priprav posvetiti največ skrbi sestavi poročila o enoletnem delu krajevnih organizacij SZDL ter pravilni izbiri kandidatov za nove odbore.

V. L.

Tudi v delovnih kolektivih

Ko so na zadnjem zasedanju plenuma občinskega sindikalnega sveta v Slovenskih Konjicah obravnavali nekatere probleme socialnega zavarovanja, zlasti vzroke izostankov od dela, so predlagali, da naj bi o vseh teh problemih razpravljali tudi člani delovnih kolektivov.

Pri tem so že posebej poudarili, da bo treba več skrbí posvetiti preventivni dejavnosti. Med slednje so tudi ureditev prehrane, gradnja stanovanj v bližini tovarn, poostreitev kontrole nad tistimi, ki se na delo vozijo z motornimi vozili in podobno. Nek udeleženec tega posvetovanja je namreč med drugim povedal, da so v njihovem obratu zmanjšali število obolenj na prebavilih za okoli 35 odstotkov potem, ko so uvedli topel obrok hrane.

Glede vedno večjega števila uporabnikov motornih vozil pri vožnji na delo in z dela domov, so predlagali, da naj bi prometno varnostni organi ostreje ukrepali niso izostali.

Franjo Marošek

novi predsednik obč. odbora SZDL

v Slovenskih Konjicah

Na zadnjem zasedanju občinskega odbora SZDL Slovenske Konjice so bile izvršene tudi nekatere kadrovske spremembe v vodstvu te politične organizacije. Tako so odborniki razrešili dolžnosti večletnega predsednika občinskega odbora SZDL tov. Gvida Mraza, ki bo prevzel novo odgovorno delovno mesto v gospodarstvu. Na njegovo mesto pa so izvolili tov. Franjo Marošeka, znane političnega delavca iz Vitanja. V. L.

Boljše šele prihodnje leto

Razen zdravstvenega doma v Slovenskih Konjicah delajo na območju te občine še zdravstvene postaje v Vitanju, Zrečah in Ločah. Tako je materialna stran zdravstvene službe zadovoljivo urejena. Drugače pa je glede zdravstvenih kadrov. Za območje cele občine sta na razpolago le dva aktivna zdravnika, kar je več kot premalo. Tu si sicer pomagajo s honorarnimi močmi, vendar je to le začasna rešitev. Kot vse kaže, se bo stanje izboljšalo šele v prihodnjem letu.

V. L.

Pravica človeka da uživa sadove dela

Socialistični sistem v Jugoslaviji temelji na razmerjih med ljudmi kot svobodnimi in enakopravnimi proizvajalci in ustvarjalci, ki jim delo služi izključno le za zadovoljevanje njihovih osebnih in skupnih potreb.

V skladu s tem so nedotakljiva osnova človekovega položaja in njegove vloge:

— družbena lastnina produkcijskih sredstev, ki kot nov družbeni odnos izključuje vrnitev kakršnegakoli sistema izkoriščanja človeka po človeku in ustvarja pogoje za enakopravnost delovnih ljudi pri delu in pri odločanju o delitvi proizvoda dela;

— osvoboditev dela, ki je zagotovljena z odpravo meznih odnosov in ustvaritvijo takih družbenih odnosov, v katerih delovni človek odloča o obnavljanju in razširjanju materialnih pogojev svojega življenja, dela in napredka, ter z vsestranskim razvojem produktivnih sil, usmerjenim in vsklajenim z družbenim planiranjem, v katerem sodeluje tudi sam delovni človek in ki služi takemu njegovemu položaju;

— pravica človeka kot posameznika in v delovnem kolektivu, da uživa sadove svojega dela in materialnega napredka družbene skupnosti po načelu: »Vsak po svojih sposobnostih — vsakemu po njegovem delu«, in njegova dolžnost, da iz doseženega dohodka zagotavlja napredek materialne osnove za lastno in splošno družbeno delo ter prispeva k zadovoljevanju drugih družbenih potreb;

— samoupravljanje delovnih ljudi v delovni organizaciji in v socialistični občini ter demokratično združevanje njihovih samoupravnih organizacij in organov za kar najbolj neposredno odločanje o skupnem delu in zadovoljevanje osebnih in skupnih potreb ter za vsklajevanje individualnih in splošnih interesov;

— demokratični politični odnosi, ki omogočajo človeku, da ustanavlja družbeno-politične in druge družbene organizacije in v njih razvija svojo politično aktivnost in družbeno zavest ter da kot občan in upravljaec svobodno pove svoje mnenje in daje svoje predloge glede dela vseh organov in funkcionarjev;

— enotnost in enakost pravic, dolžnosti in odgovornosti delovnih ljudi kot edinih nosilcev družbenega dela in upravljanja družbenih zadev; dolžnost človeka, da te pravice uresničuje z delom v skladu z enotno ustavnostjo in zakonitostjo;

— solidarnost in sodelovanje delovnih ljudi in delovnih organizacij ter njihova svobodna pobuda, aktivnost in tekmovanje za razvoj družbene produkcije in dela ter za napredek družbenih dejavnosti v korist človeka in družbene skupnosti;

— obveznost delovnih organizacij in družbeno-političnih skupnosti, posebno pa občine, da omogočajo in varujejo takšen družbeno-ekonomski položaj človeka.

Družbeno-politični sistem Jugoslavije izhaja iz takega položaja delovnega človeka in služi njemu. V skladu s tem je individualnim in splošnim interesom delovnega človeka nasprotna vsaka oblika upravljanja produkcije, delitve in drugih družbenih dejavnosti, ki bi spreprečala socialistične družbeno-ekonomske in politične odnose, bodisi v obliki birokratske samovolje ali na monopolen položaj odtrohi privilegijev, bodisi v obliki sebičnega individualizma in partikularizma.

Za uresničevanje takega človekovega položaja ter njegovih interesov in pravic se delavci prosto združujejo v Zvezo sindikatov, da v njej uveljavljajo in razvijajo družbeno samopravo ter uspešno uveljavljajo načelo delitve dohodka po delu, da dajejo pobudo za izboljševanje svojih življenjskih in delovnih razmer v skladu z večanjem produkcije in produktivnosti dela, da urejajo svoja vzajemna razmerja in rešujejo druga vprašanja, ki so zanje skupnega materialnega, kulturnega ali moralnega pomena, da ustvarjajo pogoje za razvijanje delovnih zmognosti delavcev ter njihovo usposobitev za samostojno reševanje vprašanj skupnega pomena, da vsklajujejo individualne in skupne interese s splošnimi družbenimi interesi ter da varujejo samopravno pravico in druge pravice in interese delovnega človeka.

Iz temeljnih načel predosnutka Ustave Federativne socialistične republike Jugoslavije

V Brezi nad Laškim so dobili novo trgovino

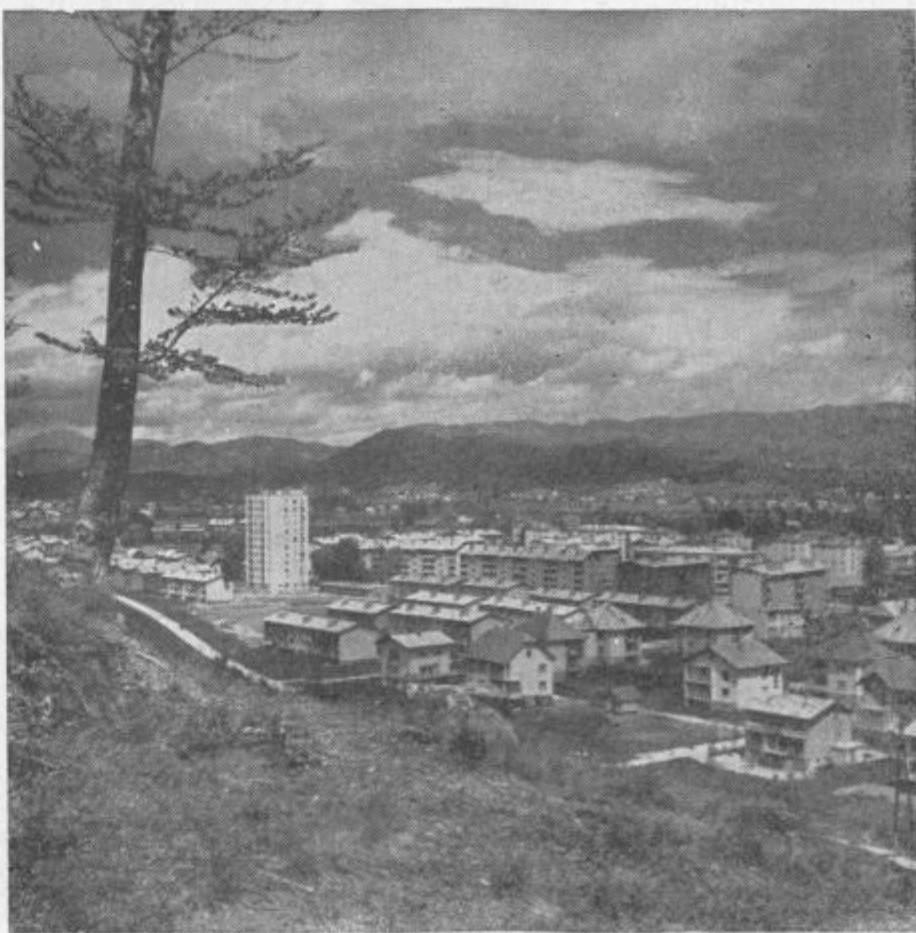
Pred letom dni so v kraju Breze, ki je oddaljen od središča občine preko tri ure hoda, zaprli edino trgovino, ki so jo imeli v tem oddaljenem naselju.

Vzrok ukinitve trgovine je bil skrajno neprimeren lokal. Prebivalci iz hribovitega področja Brez so bili takorekoč čez noč brez trgovine, kar je izzvalo veliko negodovanje.

Politične organizacije, pa tudi občinski ljudski odbor so se v tem primeru znašli pred zelo odgovorno nalogo — kako na najhitrejši način ponovno odpreti v Brezi trgovino, ki je za hribovito področje Brez neobhodno potrebna.

Glede na to, da bi gradnja novega lokala zahtevala preveč denarja, se je Občinski ljudski odbor Laško odločil, da uredi trgovski lokal v stanovanjskem bloku, ki je bil pred leti zgrajen za tamkajšnje učiteljsko in za potrebe krajevnega urada. Trgovsko podjetje »Izbira« je lokal opremilo z zelo priklupnim inventarjem in s tem omogočilo, da so preteklo nedeljo lahko ponovno odprli v Brezi trgovino.

S skupnimi močmi prebivalcev in občine bodo tudi v bodoče reševali krajevne probleme. Tako bodo v bližnji prihodnosti obnovili šolsko poslopje.

Celjska razprednica
Foto: Zdravko Vidmar